

**AGREEMENT
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF KOSOVO
AND
THE GOVERNMENT OF MONTENEGRO
ON
REGULATING BORDER TRAFFIC REGIME**

The Government of the Republic of Kosovo and the Government of Montenegro (hereinafter referred to as: „Signatories“),

Considering the friendly and good-neighbouring relations and cooperation between the two countries,

Taking into consideration the realistic possibilities for further strengthening and enhancing of the mutually beneficial and long-term cooperation between the two countries, and their desire to ensure the most favorable conditions for the development of such cooperation,

In the light of their intention to implement the solution aimed at improving the European and regional traffic infrastructure,

With the intention to open the new border crossing points aimed at developing and improving the cooperation between the residents of the border areas, which is the foundation for a good cooperation between the neighbouring countries, and to prevent organised crime incidents and illegal crossings of the state border,

Responding to the demands of the local authorities to ease the common border crossing of for border residents of the Signatory territories, aimed to regulate everyday necessities of life, and having been confirmed at different political levels,

have agreed as follows:

CHAPTER I

GENERAL PROVISIONS

**Article 1
Subject**

This Agreement establishes a border traffic regime at the common state border of the Signatories.

Article 2

This Agreement shall not affect the provisions of the national law of Signatories relating to:

1. the permanent residence;
2. access to and exercise of the economic activities;
3. customs and taxation matters.

Article 3

Definition

For the purposes of this Agreement, the following definitions shall apply:

1. „state border“ defines the common land border between the Republic of Kosovo and Montenegro;
2. „border area“ defines an area on territories of the Signatories, which extends no more than 30 km from the state border. The local administrative districts to be considered as the border area, shall be specified by the Signatories.

If part of any such administrative district in the border area extends more than 30 km from the border line, but not more than 35 km, it shall be considered in its entirety as part of the border area.

3. „border residents“ defines the Signatory nationals who have been lawfully residing in the border area for the period of at least 3 (three) years;
4. „border traffic“ defines the regular crossing of the state border by border residents in order to stay in the border area of the other Signatory for social, cultural, sport, educational, economic, family, religious or other justifiable causes, for the period not exceeding the time limit laid down in this Agreement.
5. „permit–approval for the border traffic“ (hereinafter referred to as the „permit -approval“) defines a travel document, entitling border residents to cross the state border and to stay in the border area of the other Signatory, under the provisions of this Agreement.

CHAPTER II

BORDER TRAFFIC REGIME

Article 4

Entry requirements for the crossing of the state border

Border residents may cross the state border under the border traffic regime, on the condition that they:

1. are in the possession of the permit for border traffic;
2. are not individuals who are prohibited from entering the country, for the reasons of a pending alert being issued for their name in the Information System (IT System)

3. are not considered to be a threat to public safety, public health and international relations.

Article 5 Stay in the border area

Border residents may stay in the border area of the other Signatory for the time span no longer than 3 (three) months, in the time frame of 6 (six) months during one calendar year.

In the case that the duration of residing in a border area of other Signatory exceeds 3 (three) months for the reason of attending regular education, provisions of the Signatories' national laws shall be applicable.

Article 6 Entry and exit border checks

Affixing of stamps on travel documents of the border residents shall be done in line with the national laws of the Signatories.

For the purpose of keeping the entry, exit and stay records of the border residents, a special supplementary declaration can be issued which stamps are affixed on.

Signatories may exempt the border residents who cross the state border under the border traffic regime, from the obligatory affixing of stamps on documents.

CHAPTER III

PERMIT FOR BORDER TRAFFIC

Article 7

Permit – approval for the border traffic shall be issued by a competent institution of the Signatory.

Border permit – approval shall be issued by the Border Police of the Republic of Kosovo for staying in the border area of Republic of Kosovo.

Border permit – approval shall be issued by the Border Police of Montenegro for staying in the border area of Montenegro.

The list of submitted applications for the issuance of permits-approvals for the border traffic shall be done by the competent border bodies - Border Police of Republic of Kosovo and Border Police of Montenegro and mutual sharing among them with the aim of its issuance.

Competent bodies of the Signatories shall keep evidence on the submitted and rejected applications and issued, extended, lost and revoked permits.

Article 8 Permit

Permit shall contain:

1. title „Permit –approval for the border traffic“ and its number;
2. name and surname, date of birth, nationality, place of permanent residence and a photograph (in colour) of the holder, no older than 6 months;
3. the issuing authority, date of issue and period of validity;
4. the border area within which the holder of the permit is authorised to move and stay;
5. the number of the document proving the identity of the permit holder;
6. the warning that the permit holder shall be authorised to move and stay only in the border area and that any abuse shall be subject to penalties;
7. the border permit –approval shall contain technical characteristics – specifications, as laid down by the provisions of the Signatories.

Article 9 **Agriculture supplementary declaration**

Assuming an individual carries the border permit, and has previously applied for the agriculture supplementary declaration (hereinafter referred to as: „Supplementary declaration“), he/she can be issued with it taken that he/she is:

1. the owner, co-owner, dual owner, lessee or user of an agricultural land which is divided by the border line or such land is in its entirety located in the border area of the other Signatory;
2. a family member or a farmer under contractual relation with a person specified in the subparagraph 1;
3. the owner of domestic animals and bees, which are going to the pasture or work in the neighbouring border area, as well as a shepherd or stock breeder who is in a contractual relation with the owner;
4. a person entitled to use the forest or water in the border area of the other Signatory;
5. an owner, co-owner, lessee or user of the agricultural land, as well as a member of their closer family and a farmer who is in a contractual relation with them, and who has to cross the border crossing points between the Signatories, being the most suitable path to their agricultural land, although that land and their place of residence is located in the border area of the same Signatory;
6. an employee of a private company or another legal entity which has such land.

Article 10

Holders of the border permit – approval with the supplementary declaration shall be entitled, under the laws and other regulations of the Signatories, to:

1. cross the state border on the border crossing points for the international and border traffic between the Signatories, and in other points stated in the supplementary declaration, for an unlimited number of times,
2. take in and out the equipment, tools, transportation vehicles, spare parts, as well as the necessary material used for the cultivation of the agricultural land or exploitation of forests in the border area of the other Signatory,
3. without special inspection surveillance exercise trade of seeds, planting material, herbs and the products of vegetal origin, which phyto-sanitary regulations are applied to, enforceable for the products produced in a residence state of the supplementary declaration holder,
4. without requiring the import permit, payment of customs duties and other fees, the holders can enter with their own products acquired on their property in the border area of the other Signatory,
5. without requiring the import permit, the holder can enter with their own forest-wooden products and timber from their property located in the border area of the other Signatory, on the basis of a confirmation issued by a responsible service in charge of forestry, and transport them on those roads jointly agreed on by the border authorities of both Signatories and which stated in the supplementary declaration,
6. stay on the agricultural or forestry land located in the border area of the other Signatory, in continuation for up to 15 (fifteen) days, if it is necessary for economic reasons, especially if their economic facilities are located there, and they shall cross the state border, when making their entry and exit, in the same border crossing point, which must be stated in the supplementary declaration and verified when affixing the stamp,
7. as the owners, shepherders or users of a herd and stock breeder of certain animals and bees, stay in the neighbouring border area incessantly during the seasonal pasture, no longer than 6 (six) months, and persons who are entitled to use forest, forest rangers and coal miners, not longer than 3 (three) months.

Article 11 **Visual identity and form of the approval**

Visual identity, the form of the approval, and the content of the application for issue of the permit shall be defined by a special protocol.

Signatories shall exchange the approval specimen.

Article 12 **Conditions for the issuing of the approval for the border traffic**

Permit for border traffic shall be issued to a person who:

1. submits a document issued by a competent state institution (travel document or a personal ID card) proving their identity; and
2. submit documents proving their status of a border residents and proving the existence of legitimate reasons for a frequent crossing of the state border and staying in the border area of the other Signatory, under the border traffic regime.

Article 13 Validity of the approval

Permit for the border traffic shall be valid for a maximum of 5 (five) years.

Article 14 Loss, damage or stealing of the border permit

Loss, damage or stealing of the border permit in the territory of the other Signatory, shall be immediately reported to the competent bodies of that Signatory.

With reference to the circumstances specified in the paragraph 1 of this Article, the competent body shall issue a confirmation allowing the holder to cross the state border and return to the Signatory's territory of their place of residence.

Article 15 Administrative fees

The administrative fees of processing applications for the permit issue shall be charged in minimum amounts and shall not exceed the administrative fees of the travel document issue.

Each Signatory can decide to reduce or revoke charging of administrative fees of processing applications for the permit issue.

CHAPTER IV IMPLEMENTATION OF THE BORDER TRAFFIC REGIME

Article 16 Easing of the state border crossing

Signatories shall make efforts to implement measures aimed to ease the state border crossing, whereby they can:

1. set up specific border crossing points open only to the border traffic;
2. provide specific lanes for the state border traffic in the existing border crossing points for the international traffic and
3. authorise border residents to cross the state border at places not defined as border crossing points outside the fixed hours of the border crossing points, when there is a requirement of a special nature and when the local circumstances require this

Competent border authorities of both Signatories, shall regulate in a special annex all issues, especially places for crossing of the state border outside the border crossing points.

Exceptionally, at the border crossing points, as well as on the special lanes specified in the subparagraph 2 of the paragraph 1 of this Article, persons who regularly cross the state border and who, due to their frequent crossing of the border are well known to the border guards, can be subject to checks from time to time, at random intervals.

Application of national laws **Article 17**

Persons who cross the state border and stay in the border areas of the other Signatory, in accordance with the border traffic regime set out in this Agreement, shall comply with the national laws of that Signatory.

Article 18 **Crossing of the state border aimed to drive animals to pasture**

Holders of the border permit with the supplementary declaration, who drive animals to pasture or for work, from the border area of one Signatory to the border area of the other Signatory, shall provide authorities of both state border for check with a list of domestic animals created by themselves. For each animal that is being driven to the pasture they shall possess a document about its health condition, issued by an authorised veterinary institution, and the domestic animal shall be properly marked.

In case the animal brings forth the young, dies or is killed in border area of other Signatory, that fact shall be entered into the document issued by the responsible veterinary body of that Signatory.

Return of the domestic animals from the pasture or work, including the young animals born during the pasture, shall be done at the same border crossing point where they were driven to the border area of the other Signatory.

Products made of cattle (milk and dairy products, wools, meat, honey etc.) must be returned to the territory of the Signatory where the holder of the permit has the place of residence.

Selling of cattle at pastures and artificial insemination of cattle from one border area to the other border area shall not be allowed unless approved by a authority of the other Signatory.

In the case of stealing of a domestic animals at the border area of the other Signatory, applicable custom duties and other fees shall be charged in accordance with the laws and other regulations of that Signatory.

Domestic animals, during their stay in the border area of the other Signatory, shall be subject to the regulations on animal protection against commutable diseases enforceable in that Signatory.

Article 19 **Protective measures**

If infectious diseases of inhabitants, animals and plants occur in one border area, as well as in the case of pest occurrence and severe pollution of the soil, water and air, the authorities of that Signatory shall immediately inform the competent authorities of the other Signatory on such incidences. Competent authorities of Signatories shall agree on the joint undertaking of health safety measures, phytosanitary and sanitary measures and on the mutual reporting of the restrictions and prohibitions, as well as on the cessation of their application.

Competent authorities of the Signatory may, if required, temporarily suspend the crossings at the state border, prohibit or restrict import, export or transit of certain animals or plants and the products of animal or vegetable origin, and shall immediately inform the other Signatory of the developments, through the nearest authority for the control of the state border crossings and via diplomatic channels, and inform on the cessation of such measures minimum 24 hours before their dismissal.

Article 20 **Penalties**

Any abuse of the border traffic regime, as established by this Agreement, shall be subject of the penalties as provided for by national law of the Signatories.

Permit for the border traffic shall be revoked and cancelled in case its holder acts contrary to the provisions of this Agreement.

On the monthly basis the competent authorities of the Signatories shall exchange the list of all individuals against whom measures specified in the paragraph 1 and 2 of this Article were taken.

CHAPTER V **COMMITTEE FOR THE IMPLEMENTATION OF THE AGREEMENT**

Article 21 **Permanent Joint Committee**

For implementation of this Agreement a Joint Committee shall be formed, consisting of representatives of the Signatories (hereinafter referred to as: Committee).

Each Signatory shall nominate a president of its part of the Committee and five members.

Committee shall be formed within 60 days from the day of the signing of this Agreement.

Two parties shall mutually inform each other via diplomatic channels on the nomination and changes of their president of the Committee, and shall inform each other on the changes of members of the Committee through the exchange of letters.

Committee can engage in its activities the experts from other fields.

Article 22 **Basic tasks of the Committee**

Basic tasks of the Committee are as follows:

1. to monitor and analyse the implementation of the Agreement,
2. to consider and solve all issues arising during the implementation of this Agreement,
3. to give to the competent authorities of the Signatories proposals for the amendments and supplements on the Agreement and propose implementation of measures with reference to the improving of the conditions for its application

Committee can propose to the competent authorities of the Signatories to allow the crossing of the state border, on particular a traffic border crossings, in a specific time period, to all nationals of the Signatories with a valid travel document for the crossing of the state border, as established by this Agreement on the border crossings for the international traffic between the Signatories.

Committee can propose to the competent authorities of the Signatories the issuing of a border pass and the agriculture supplementary declaration also to the persons who do not fulfil conditions stipulated by this Agreement.

Committee can, if needed, amend annexes to this Agreement.

Article 23 **Method of Committee work**

Committee shall adopt its Rules of Procedure at its first session to take place within 90 days from the day of signing of this Agreement.

Committee shall have its sessions according to its need, but minimum two times annually, alternatively in the territory of one and the other Signatory.

Conclusions of the Committee shall be adopted with the consent of the joint Committees.

If some of conclusions of the Committee requires approval from the Government of the Republic of Kosovo and the Government of Montenegro, those conclusions shall not come into force until receiving such approval.

Presidents of the Committees may propose to the competent authorities administrative districts a meeting to discuss certain issues of interest for the local inhabitants. Those authorities shall inform the Committee on the issues considered and on the results achieved.

For the harmonisation of interests in a certain fields within the scope of this Agreement, the Committee can establish specialized working groups composed of members of the

Signatories. These working groups shall propose to the Committee the conclusions arrived on, in the field for the purpose of which they are established.

Costs related to the holding of sessions shall be borne by each Signatory for their own part of the Committee.

Article 24 **Immunity, tax exemption and providing assistance**

During their stay in the territory of the other Signatory, for the aim of exercising the tasks within their competence, the Members of the Joint Committee, experts and support staff shall be granted immunity and shall carry inviolable official documents.

Goods and means of transportation necessary for the work of the Joint Committee shall be exempted from taxes, import and export customs duties.

Bodies of each Signatory shall provide to the persons specified in the paragraph 1 the necessary assistance in the organisation of accommodation, means of transportation and establishing contacts with own authorities.

CHAPTER VI **FINAL PROVISIONS**

Article 25 **Entry into force and validity**

This Agreement is concluded for indefinite period and shall enter into force on the date of the receipt of the last written notification sent via diplomatic channels, thus mutually informing each other on the fulfilment of their respective internal-legal procedures necessary for their entry into force of this Agreement.

This Agreement can be amended with the mutual written consent given by both Signatories. Amendments and supplements shall enter into force in accordance with the paragraph 1 of this Article.

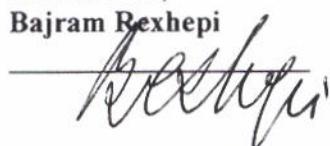
Each Signatory can temporarily, in part or entirely suspend the implementation of this Agreement for the reasons of national security, or other interests of public significance. Other Signatory shall immediately be informed via diplomatic channels, and in the written form on the reasons for the suspension of implementation of this Agreement.

Each Signatory can cancel this Agreement via diplomatic channels. The Agreement shall cease to be valid 60 (sixty) days from the day of receipt of the note with such notification.

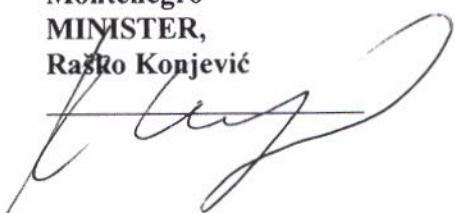
Done in, Prishtina, on 26.03.2014 in two original copies each in Albanian, Serbian, Montenegrin and English language, with all the texts carrying a uniform authenticity.

In case of divergence in the interpretation of the Agreement, the English text shall prevail.

For the Government of the
Republic of Kosovo
MINISTER,
Bajram Rexhepi

For the Government of
Montenegro
MINISTER,
Rasko Konjević

QEVERISË SË REPUBLIKËS SË KOSOVËS DHE QEVERISË SË MALIT TË ZI PËR RREGULLIMIN E REGJIMIT TË TRAFIKUT KUFITAR

Qeveria e Republikës së Kosovës dhe Qeveria e Malit të Zi (tutje "palët nënshkruese"),

Duke filluar nga marrëdhënet miqësore, bashkëpunimin dhe marrëdhënet e fqinjësisë së mirë midis dy shteteve,

Duke marrë parasysh mundësitë reale për forcimin e mëtejshëm dhe zgjerimin e bashkëpunimit reciprok dhe të dobishëm dhe të drejtë afatgjatë mes dy vendeve, si dhe dëshira e tyre për të krijuar kushtet më të favorshme për zhvillimin e një bashkëpunimi të tillë,

Duke zbatuar vendimin për të përmirësuar infrastrukturën rajonale dhe evropiane të transportit,

Me qëllim që me hapjen e kalimit të ri kufitar të zhvillohet dhe të promovohet bashkëpunimi ndërmjet popullsisë së rajonit kufitar, i cili është baza e bashkëpunimit të mirë mes vendeve fqinje, dhe për të parandaluar shfaqjen e krimit të organizuar dhe kalim ilegal të kufirit shtetëror,

Duke u përgjigjur kërkesave nga autoritetet lokale për popullsinë që jeton në zonat kufitare të palëve për të lehtësuar kalimin e kufirit të përbashkët shtetëror, për të rregulluar nevojat e përditshme të jetës, të cilat janë të konfirmuara në nivele të ndryshme politike,

kanë rënë dakord si më poshtë:

KREU I

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1 Subjekti

Me këtë marrëveshje krijohet një regjim i trafikut kufitar nëpërmjet një kufitrit shtetëror të përbashkët të palëve.

Neni 2

Kjo Marrëveshje nuk do të ndikojë në dispozitat e ligjit të brendshëm të Palëve lidhur me:

1. qendrim të përhershëm;
2. qasje dhe ndjekja e aktiviteteve ekonomike;
3. doganat dhe tatimet.

Neni 3 Përkufizimet

Për qëllimet e kësaj Marrëveshjeje, përkufizimet janë si në vijim:

1. "Kufiri Kombëtar" është një kufi tokësor i përbashkët në mes të Malit të Zi dhe Kosovës;

2. "Zonë kufitare" është një zonë në territoret e Palëve, e cila shtrihet deri në 30 km nga kufiri shtetëror. Palët do të specifikojnë, në kuadër të këaj fushë, se cilipushtet vendor konsiderohet në zonën kufitare.

Nëse shtrirja e pjesës se njësisë administrative nga zona kufitare e tejkalon distancënpnj 30 km nga kufiri, por jo më shumë se 35 km, ajo në përgjithësi do të konsiderohet pjesë e zonës kufitare.

3. "Populli i zonave kufitare" janë shtetas të palëve nënshkruese që banojnë në zonën kufitare për të paktën tre (3) vjet;
4. "Trafiku kufitar lokal" zakonisht është kalimi i kufirit nga banorët e zonave kufitare me qëllim të qëndrimit në zonën kufitare të palëve për arsyё sociale, kulturore, sportive, arsimore, ekonomike, familjare, fetare, apo arsyё të tjera të ligjshme, për një periudhë që nuk tejkalon periudhës e specifikuar në këtë marrëveshje.
5. "Leja - Autorizimi për trafikun kufitar" (tutje në tekstu "miratim-leje") është dokument udhëtimi që banorëve të zonave kufitare e mundëson kalimin e kufirit dhe qëndrimin në zonën kufitare të palës tjetër kontraktuese, në përputhje me dispozitat e kësaj Marrëveshjeje.

KREU II REGJIM I TRAFIKUT KUFITAR

Neni 4 Kushtet për kalimin e kufirit shtetor

Banorët e zonave kufitare mund të kalojnë kufirin në bazë të regjimit të trafikut ndërkufitar, me kusht që:

- 1.kanë autorizim për trafikun ndërkufitar;
- 2.për persona,në sistemin kompjuterik të sistemit informativ (IT) nuk ka masa e ndalimit të hyrjes;
- 3.personi nuk paraqet një kërcënim për sigurinë, shëndetin publik dhe marrëdhënet ndërkombëtare.

Neni 5 Qendrimi në zonen kufitare

Banorët e zonave kufitare mund të qëndrojnë në zonën kufitare të palës tjetër, me kusht që qëndrimi i tyre totale nuk e kalon tre (3) muaj, brenda gjashtë (6) muaj në një vit kalendarik.

Kur një person është në territorin kufitar të palës tjeterkontraktuese më tepër se tre (3) muaj për arsyё të arsimit të rregullt, do të zbatohen dispozita të ligjit të brendshëm të palëve kontraktuese.

Neni 6 Kontrolli kufitar në hyrje dhe në dalje

Vulosja e dokumenteve të udhëtit të banorëvetë rajonit kufitar do të bëhë në përputhje me legjislacionin e brendshëm të palëve.

Me qëllim të mbajtjes së dhënavë të hyrjes, daljes dhe qëndrimit të banorëve të zonave kufitare, mund të lëshohet një dosje e veçantë në të cilën shtypet vula.

Palët nënshkruese mund të përjashtojnë vulosjën e dokumentave të udhëtimit të banorëve të zonave kufitare që e kalojnë kufirin në përputhje me regjimin e trafikut kufitar.

KREU III MIRATIMI PËR TRAFIKUN KUFITAR

Neni 7

Leja-miratimit për trafikun kufitar lëshohet nga autoriteti kompetent i Palës.

Policia kufitare e Malit të Zi lëshon lejen-miratimin e kufijve për të qëndruar në zonën kufitare të Malit të Zi.

Policia Kufitare e Republikës së Kosovës lejen-miratimin e kufijve për të qëndruar në zonën kufitare të Republikës së Kosovës.

Lista e kërkesave për lëshimin elejes – miratimit për trafikun kufitar përbëjnë autoritetet kompetente të kufirit - Policia kufitare e Malit të Zi dhe Kosovës dhe bëhet shkëmbimi i ndërsjelltë me qëllim të lëshimit të tyre.

Autoritetet kompetente të Palëve të mbajë një rekord të kërkesave të paraqitura dhe të mohuara dhe të lëshuara, të vazduara, lejet e humbur dhe të revokuara.

Neni 8 Leja

Miratimi përmban:

1. Titull "leje-miratimi për trafikun kufitar" dhe numrin e saj;
2. Emri dhe mbiemri, data e lindjes, shtetësia, vendbanimi dhe fotografia e mbajtësit (me ngjyra), jo më të vjetër se 6 muaj;
3. Emri i autoritetit që e ka lëshuar atë, data e lëshimit dhe vlefshmërisë së pëlqimit;
4. Zona e kufirit në të cilën mbajtësi mund të lëviz dhe jetoj;
5. Numri i dokumentit me të cilin është përcaktuar identiteti i mbajtësit të autorizimit;
6. Paralajmërimi se mbajtësi lejës mund të lëviz dhe të banoj vetëm në zonën kufitare dhe se çdo abuzimi dënohet;
7. Leje-miratimi kufitar përfshin karakteristika teknike - specifikimet, në përputhje me rregulloret e palëve.

Neni 9 Shtojcë bujqësore

Me miratimin e kufirit, me kërkesë të mbajtësit, mund të lëshohet një shtojcë për fermerët (tutje në tekstr "shtojcë"), nëse mbajtësi:

- 1) pronar, bashkëpronar, pronësia dyfishtë, qiramarrësi apo shfrytëzuesi i tokës bujqësore që gjendet në vijën kufitare ose në tërësi pronaështë në territorin kufitar të palës së tjetër kontraktuese;

- 2) një anëtar i familjes ose punëtor ferme në një marrëdhënie kontraktuale me një person të përmendur në paragrafin 1;
- 3) Pronar i kafshëve të fermës dhe bletët, të cilat janë mbajtur në kullotë apo puna në rajonin fqinj kufitar, si dhe një bari ose fermer i cili është në një marrëdhënie kontraktuale me pronarin;
- 4) person ka të drejtën e shfrytëzimit të pyjeve apo të drejtën e shfrytëzimit të ujit në zonën kufitare të palës tjetër;
- 5) Pronar, bashkëpronar, qiramarrës, apo shfrytëzuesi i tokës bujqësore, si dhe një anëtar i afërm i familjes së tij dhe fermer në një marrëdhënie kontraktuale me atë, dhe i cili duhet të kalojë njerin nga vendkalim kufitare të palëve kontraktuale, sepse është mënyra më e përshtatshme për të qasur tokës së tij bujqësore edhe pse kjo tokë dhe vendbanimi i tij në zonën kufitare është në të njëjtën anë;
- 6) i punësuar në një kompani private apo si person tjetër juridik që ka një tokë të tillë.

Neni 10

Mbajtësit lejes-miratimit kufitar me shtojce kanë të drejtë, në përputhje me ligjet dhe rregulloret e palëve të:

1. kalojnë kufirin shtetëror në pikat e kalimit kufitar të përcaktuara për trafikun ndërkombëtar dhe ndërkufitar në mes të Palëve, si dhe në vende të tjera të cekura në shtojcë, një numër të pakufizuar kalimi,
2. bëjnë dalje dhe hyrje të pajisjeve, mjeteve, automjete, pjesë këmbimi, si dhe bazën e nevojshme materiale që është përdorur për përpunimin e tokës bujqësore apo shfrytëzimit të pyjeve në territorin e pale tjetër kontraktuale,
3. pa mbikëqyrje të veçantë të inspektimit bëjnë furnizimin me fara, fidane, bimëve dhe produkteve me origjinë bimore, të cilat janë subjekt i rregulloreve fitosanitare, të cilat konsiderohën si produktet e produhuara në vendin e qëndrimit të mbajtësit të shtojcës,
4. në vendbanimin importojne, pa licencat e importit, pa tarifat doganore dhe taksat e tjera, produktet e veta në posedim në territorin kufitar të palës tjetës kontraktuese,
5. në vendbanimin importojne, pa licencat e importit, pa tarifat doganore dhe taksat e tjera, produktet vetanake pyjore-drurit dhe druri nga vendi i tyre në zonën kufitare të palës tjetër, në bazë të certifikatës e lëshuar nga departamenti përkatës pyjor, transportimin e tyre përtëj kufirit vetëm në rrugët që në bazë të përcaktojë autoritetet kufitare të të dyja palëve dhe të cilët janë të regjistruar në shtojcë,
6. qëndrojnë në një fermë ose tokës pyjore e cila ndodhet në zonën kufitare të Palës tjetër, vazhdimesht deri në 15 (pesëmbëdhjetë) ditëve, nëse është e nevojshme për arsyen ekonomike, sidomos nëse atje gjinden ndërtesat e tyre biznesore, ndërsa kufirin kombëtar në arritjen ose largimin e tyre duhet kalojnë kalimin të njëjtë kufitar, që duhet të ceket në shtojcë dhe të konfirmohët gjatë verifikimit,
7. si pronarë, pastorë ose përdoruesit e bagëtisë dhe të mbarështuesve të kafshëve të caktuara dhe bletë, mund të qëndrojnë në rajonin fqinj kufitar gjatë kullotjes vazhdueshme sezionale, por jo më tepër se gjashtë (6) muaj, dhe persona që kanë të drejtën e përdorimit të pyjeve, pylltar dhe uglenar, jo më shumë së 3 (tre) muaj.

Neni 11 Pamja dhe forma e miratimit

Pamja dhe forma e miratimit dhe përbajtja e kërkesës për licencë përcaktohen me një protokoll të veçantë.

Palët do të shkëmbejnë mostrat e miratimit.

Neni 12 Kushtet e miratimit për trafikun kufitar.

Miratimi për trafikun kufitar do t'i lëshohet personit i cili:

1. paraqet një dokument të lëshuar nga autoriteti (pasaportë ose kartë identiteti), të cilat mund të provojë identitetin e personit; dhe

2. paraqet dokumente që provojnë statusin e banorit të rajonit kufitar dhe ekzistencën e bazës së arsyeshme për kalimin e shpeshtë të kufirit dhe qëndrimin në zonën kufitare të palës tjetër, në bazë të regjimit të trafikut kufitar.

Neni 13 Vlefshmëria e miratimit

Autorizimi për trafikun kufitar lëshohet me afat vlefshmërie deri në pesë (5) vite.

Neni 14 Humbja, dëmtimi ose vjedhja miratimit kufitar

Humbja, dëmtimi ose vjedhja miratimit kufitar në territorin e palës tjetër, mbajtësi duhet të lajmëroj autoritetet kompetente të palëve pa vonesë.

Lidhur me rrethanat e përmendura në paragrafin I të këtij neni, autoritetet kufitare lëshon një vërtetim ku mbajtësi i miratimit do të jetë në gjendje të kalojnë kufirin dhe të kthehet në territorin e palës ku banojnë.

Neni 15 Shpenzimet administrative

Shpenzimet administrative për përpunimin e kërkesës për autorizim do të janë minimale dhe nuk mund të kalojë shumën e shpenzimeve administrative për lëshimin e dokumenteve të udhëtimit.

Secila palë mund të vendosë për zvogëlimin ose heqjen e shpenzimeve administrative për përpunimin e kërkesave për miratim.

KREU IV ZBATIMI I REGJIMIT TË TRAFIKUT KUFITAR

Neni 16 Lehtësimi i kalimit të kufirit shtetëror

Palët kontarktuale do të bëjnë përpjekje për të ndërmarrë masa për të lehtësuar kalimin e kufirit shtetëror, ku ata mund të:

1. bëjnë hapjen e një kalim kufitar të veçantë projektuar vetëm për trafikun kufitar;

2. sigurojë shiritin e veçantë të hartuar për rrjedhjen e trafikut kufitarnë pikat ekzistuese kufitare të trafikut ndërkontrollor

3. kur ekzistonjë arsyë të natyrës së veçantë, duke marrë parasysh rrethanat lokale, të lejojnë kalimin e kufirit shtetëror popullsisë kufitare, në vende që nuk janë përcaktuar si pikatë kalimit kufitar dhe jashtë orarit të punës së një kalimit kufitar.

Autoritetet kompetente të kufirit (policia kufitare) të dy palëve, me aneks të veçantë do të bëjnë qeverisjen e të gjitha çështjeve, sidomos vendkalimepër kalimin e kufirit jashtë pikave kufitare.

Përjashtimisht, në pikat e kalimit kufitar, si dhe në shiritin e veçant të paragrafit 1 të këtij nenit, personat që janë të njojur mirë për zyrtarët e kufirit për shkak të kalimit të tyre të shpeshtë të kufirit, mund të jenë subjekt i kontrolleve të përkohshme kufitare, të rastit.

Neni 17 Aplikimi i legislacionit kombëtar

Personat që kalojnë kufirin dhe qëndrojnë në zonën kufitare të Pales tjetër, në përputhje me regjimin e trafikut kufitar të themeluar nga kjo Marrëveshje, janë të detyruar të respektojnë legislacionin kombëtar të palëve.

Neni 18 Kalimi i kufirit shtetëror për kullotjën e kafsheve

Mbajtësit i miratimit kufitar me shtojce, të cilet merren me kullotje blegtore apo punojnë nga njera zonë kufitare të palës kontraktuese në zonën kufitare të palës tjetër, gjatë kalimit të kufirit shtetëror të autoriteteve kompetente të të dyja palëve duhet ofruar, për verifikim, listën e kafshëve shtëpiake të tyre që përbëjnë. Janë të detyrueshem për çdo kafshe shtëpiake që është mbajtur në zonën kufitare të një pale tjetër të kenë një dokument lidhur me shëndetin e tyre, të lëshuar nga një institucionet e autorizuara veterinare, dhe kafshët shtëpiake duhet të jetë e shënuar në menyre të duhur.

Nëse kafshët shtëpiake pjellim, vdsinr ose janë të vrarë në zonën kufitare të palës tjetër, një fakt i tillë do të futen në dokumentin e lëshuar nga autoritetet kompetente veterinare të palës kontraktuese.

Kthimi i kafshëve nga kullotja ose puna, duke përfshirë edhe këlyshët të lindur gjatë kullotjës, duhet të bëhen nëpërmjet të njëjtin kalimin kufitar nëpër të cilat kanë ardhur në zonën kufitare të palës tjetër.

Produktet e përfshira nga kafshët gjatë kullotjes (qumështit dhe produkteve të qumështit, lesh, mish, mjaltë, etj.) duhet të kthehet në territorin e vendbanimit të palës.

Shitia e bagëtive gjatë kullotjes dhe mbarësimit artificial i bagëtive nga një zonë në një tjetër zonë kufitare nuk lejohen pa miratimin e autoriteteve kompetente të palëve kontraktuese.

Në rastin e tjetersimit të kafshëve shtëpiake në zonën kufitare të palës tjetër, do të llogarisë detyrat e kërkua doganore dhe detyrime të tjera në përputhje me ligjet dhe rregulloret e palëve.

Për kafshët shtëpiake, gjatë qendrimit në zonën kufitare të një pale tjetër, do të zbatohen rregulloret përmbytjen e kafshëve nga sëmundjet ngjitetëse palëve kontraktuese.

Neni 19

Masat e mbrojtjës

Në rast se një zonë kufitare shfaqen sëmundjet infektive të njerzve, kafshëve dhe bimëve, të shfaqjes së dëmtuesve dhe rastet e ndotjes së tokës, ujit dhe ajrit, autoritetet kompetente të palëve në zonën kufitare janë të detyruar të informojnë menjëherë autoritetet kompetente të palës tjetër. Autoritetet kompetente të Palëve do të bien dakord për një masa reciproke duke marrë për të mbrojtur masat shëndetësore, fitosanitare, veterinare dhe sanitare dhe të informojnë njëri-tjetrin lidhur me kufizimet dhe ndalesat, si dhe pezullimin e zbatimit të tyre.

Nëse kërkojne rrethana të veçanta, autoritetet kompetente të palëve kontraktuese mund të pezullojë përkohësisht kalimin e kufirit shtetëror, ndalojë ose kufizojnë importin, eksportin ose tranzitin e kafshëve ose bimeve të caktuara dhe produktet shtazore ose bimore, të cilat janë të detyrueshme që menjëherë përmes organit më të afërt për kontrollin e kalimit kufijtë shtetërorë dhe kanalet

diplomatike, të njoftojë palën tjetër, si dhe me përfundimin e këtyre masave të informojë palën tjetër të paktën 24 orë para pezullimit të masës.

Neni20 Sanksionet

Çdo keqpërdorim i regjimit të trafikut kufitar, të vendosura sipas kësaj Marrëveshjeje do të jetë subjekt i gjobave të përshtatshme në përputhje me legjislacionin kombëtar të palëve.

Autorizimi për trafikun ndërkuftar do të revokohet dhe të anulohet në qoftë se mbajtësi i saj bie në kundërshtim me këtë Marrëveshje.

Autoritetet kompetente të palëve do të shkëmbejnë listat mujore të të gjithë personave të cilet janë ndërmarrë masat sipas paragrafit 1 dhe paragrafi 2 të këtij artikulli.

KREU V KOMISIONI PËR ZBATIMIN E MARRËVESHJËS

Neni21 Komisioni i përhershëm i përbashkët

Për zbatimin e kësaj Marrëveshjeje është formuar komisioni i përbashkët i përbërë nga përfaqësues të palëve (tutje nëtekst: Komisioni).

Çdo palë kontraktuese do të emërohet Presidentin e pjesës së tyre të Komisionit të Komisionit dhe nga pesë anëtarë.

Komisioni do të formohet brenda 60 ditëve nga data e nënshkrimit të kësaj Marrëveshjeje.

Emërimi i Kryetarit të Komisionit dhe ndryshimet, të dy palët do të informojnë njëra-tjetrën nëpërmjet kanaleve diplomatike, ndërsa lidhur me ndryshimet e anëtareve të Komisionit Presidentet e Komisionit do të njoftojë përmes shkëmbimit të letrave.

Komisioni në punën e tij mund të angazhojë ekspertë nga fusha të tjera.

Neni22 Detyrat kryesore të Komisionit

Detyrat kryesore të Komisionit:

- a) monitorimi dhe analizimi i zbatimit të Marrëveshjes,
- b) diskutimi dhe zgjidhja e ndonjë çështje që del gjatë zbatimit të Marrëveshjes,
- c) me autoritetet kompetente të Palëve të pranishme bën propozime për amendamente të marrëveshjes dhe rekomandon marrjen e masave që kanë të bëjnë me përmirësimin e kushteve për zbatimin e saj.

Komisioni mund organeve kompetente të palëve të propozojë që në disa kalimet kufitare për trafikun kufitar në një periudhë të caktuar kohore, lejohet kalimi kufirin për të gjithë shtetasit e palëve me një pasaportë të vlefshme për të kaluar kufirin, në një mënyrë që është e rregulluar nga marrëveshja mbi pikat kufitare për Trafikunndërkombetar ndërmjet palëve.

Komisioni mund organeve kompetente të palëve të propozojë që të nxjerrë lejen për kalimin kufitar dhe shtojcën për fermerët dhe personave të cilët nuk i plotësojnë kërkesat e kësaj Marrëveshjeje.

Komisioni mund, sipas nevojës, të ndryshojë shtojcat e kësaj Marrëveshjeje.

Neni23 Funksionimi i komisionit

Komisioni, në mbledhjen e parë që do të mbahet brenda 90 ditëve nga nënshkrimit të Marrëveshjes, duhet të miratojë Rregulloren e punës;

Komisioni mblidhet sipas nevojës, por të paktën dy herë në vit, në territorin e dy palëve të kontraktuese;

Konkluzionet e Komisionit do të bëhet me pëlqimin e komisionit të përbashkët;

Nëse ndonjë konkluzion i Komisionit kërkon miratimin e Qeverisë së Malit të Zi dhe Republikës së Kosovës, nuk mund të hyjë në fuqi para se të miratohet;

Kryetari i Komisionit mund të bien dakord për të propozuar pushtetin lokal përkatës për të plotësuar dhe për të diskutuar çështje të veçanta të shqetësojnë banorët lokalë. Këto organe raportojnë Komisionit për çështjet e diskutuara dhe rezultatet e arritura;

Për harmonizimin e interesave në zona të caktuara që mbulon kjo Marrëveshje, Komisioni mund të krijojë një grup të posaçëm pune, i përbërë nga anëtarët e palëve. Këto grupe punuese të propozuara nga Komisioni pranojnë konkluzionet e zonave në të cilat ato janë themeluar.

Kostot e seancave të Komisionit do të mbulohen nga secila palë për pjesën e saj të Komisionit.

Neni24 Imuniteti, përjashtimet nga taksat dhe ndihma

Anëtarët e Komitetit të Përbashkët, ekspertët dhe personeli ndihmës gjatë qëndrimit në territorin e palës tjetër, për të kryer detyrat e caktuara, gëzojnë imunitetin dhe paprekshmërinë e dokumenteve zyrtare.

Gjërat dhe mjetet e nevojshme për funksionimin e komisionit të përbashkët, janë të liruar nga pagesa e taksat, detyrimet e importit dhe eksportit.

Autoritetet e secilës palë do të sigurojë personave të përmendur në paragrafin 1 të asistencës së nevojshme në sigurimin e strehim, automjeteve dhe krijimin e marredhenieve me qeverinë e tyre.

KREU VI
DISPOZITAT PËRFUNDIMTARE

Neni25
Hyrje në fuqi dhe efektshmëria

Kjo Marrëveshje arrihet për një periudhë të pacaktuar kohore dhe do të hyjë në fuqi me shkëmbimin e njoftimit të fundit me shkrim nëpërmjet kanaleve diplomatike, me të cilën palet kontraktuese e njoftojnë njëra-tjetren përfundimin e procedurave të tyre të brendshme ligjore të nevojshme për hyrjen e saj në fuqi.

Kjo Marrëveshje mund të ndryshohet me marrëveshje të përbashkët me shkrim të palëve. Ndryshimet dhe amandemntime hyjnë në fuqi, në përputhje me paragrafin 1 të këtij neni.

Secila Palë mund përkohësisht, tërësiht ose pjesërisht, të pezulloj zbatimin e kësaj Marrëveshjeje për arsyet e sigurisë kombëtare, ose interes tjetër të rëndësisë publike. Pala tjetër kontraktuese do të jete e informuar lidhur me arsyet e pezullimit të përmes kanaleve diplomatike dhe me shkrim.

Secila palë mund të ndërprejë Konratën, nëpërmjet kanaleve diplomatike. Marrëveshja do të përfundojë gjashtëdhjetë (60) ditëve nga marrja e njoftimit të tillë, notes verbale.

E bërë në, *Pushtini*, datë *16.03.2014*, në dy kopje originale në gjuhën shqipe, serbe, malazeze, dhe angleze, të gjitha tekstet janë njëloj autentike.

Në rast të dallimeve në interpretim, teksti në gjuhën Angleze do të mbizotëroje.

Për Qeverinë e Republikës së Kosovës

Ministër

Bajram Rexhepi

Për Qeverinë e Malit të Zi

Ministër

Raško Konjević

SPORAZUM IZMEĐU VLADE REPUBLIKE KOSOVO

I VLADE CRNE GORE O REGULISANJU REŽIMA POGRANIČNOG SAOBRAĆAJA

Vlada Republike Kosovo i Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: „Strane potpisnice“);

Polazeći od prijateljskih odnosa, saradnje i dobrosusjedskih odnosa dvije države;

Imajući u vidu realne mogućnosti za dalje jačanje i unaprjeđenje uzajamno korisne i ravnopravne dugoročne saradnje između dvije države, kao i njihovu želju da stvore najpogodnije uslove za razvoj takve saradnje;

Primjenjujući njihovu odluku o poboljšanju evropske i regionalne saobraćajne infrastrukture;

U namjeri da se otvaranjem novih graničnih prelaza razvija i unaprjeđuje saradnja između stanovništva pograničnih područja, koja je osnova dobre saradnje između susjednih država, a da spriječe pojave organizovanog kriminala i nelegalnog prelaska državne granice;

Odgovarajući na zahtjeve lokalnih vlasti da se stanovništvu nastanjenom u pograničnim područjima strana potpisnica olakša prelaženje zajedničke državne granice, u cilju regulisanja svakodnevnih životnih potreba, koji su potvrđeni na različitim političkim nivoima;

saglasile su se o sljedećem:

GLAVA I

OPŠTE ODREDBE

Član 1 Predmet

Ovim Sporazumom uspostavlja se režim pograničnog saobraćaja preko zajedničke državne granice Strana potpisnica.

Član 2

Ovaj Sporazum ne utiče na odredbe unutrašnjeg zakonodavstva Strana potpisnica koji se odnosi na:

1. stalni boravak;
2. pristup i obavljanje privrednih aktivnosti;
3. carinjenje i oporezivanje.

Član 3 Definicije

U svrhu ovog Sporazuma, primjenjivaće se sljedeće definicije:

1. „državna granica“ je zajednička kopnena državna granica između Republike Kosovo i Crne Gore;

2. „pogranično područje“ je oblast na teritorijama Strana potpisnica, koje se pruža najviše do 30 km od državne granice. Strane potpisnice preciziraće, u okviru ove oblasti, koje se lokalne samouprave smatraju pograničnim područjem.

Ukoliko prostiranje dijela administrativne jedinice iz pograničnog područja prelazi rastojanje od 30 km od državne granice, ali ne više od 35 km, ona će se u cijelini smatrati dijelom pograničnog područja.

3. „stanovnici pograničnog područja“ su državlјani Strana potpisnica koji imaju prebivalište u pograničnom području najmanje 3 (tri) godine;

4. „pogranični saobraćaj“ je uobičajeno prelaženje državne granice od strane stanovnika pograničnih područja sa ciljem boravka u pograničnom području druge Strane potpisnice iz socijalnih, kulturnih, sportskih, obrazovnih, ekonomskih, porodičnih, vjerskih ili drugih opravdanih razloga, za period koji ne prelazi vrijeme određeno ovim Sporazumom.

5. „dozvola - odobrenje za pogranični saobraćaj“ (u daljem tekstu: „dozvola -odobrenje“) predstavlja putni dokument, koji stanovnicima pograničnog područja omogućava prelazak državne granice i boravak u pograničnom području druge Strane potpisnice, saglasno odredbama ovog Sporazuma.

GLAVA II REŽIM POGRANIČNOG SAOBRAĆAJA

Član 4 Uslovi za prelazak državne granice

Stanovnici pograničnog područja mogu da prelaze državnu granicu na osnovu režima pograničnog saobraćaja, pod uslovom da:

1. posjeduju dozvolu-odobrenje za pogranični saobraćaj;
2. za lice, u informacionom sistemu (IT sistem) ne postoji mjera zabrane ulaska;
3. lice ne predstavlja prijetnju po bezbjednost, javno zdravlje i međunarodne odnose.

Član 5 Boravak u pograničnom području

Stanovnici pograničnih oblasti mogu da borave u pograničnom području druge Strane potpisnice, s tim da njihov ukupni boravak ne prelazi 3 (tri) mjeseca, u okviru 6 (šest) mjeseci u toku jedne kalendarske godine.

Kada boravak lica u pograničnom području druge Strane potpisnice prelazi 3 (tri) mjeseca iz razloga redovnog školovanja, primjenjivaće se odredbe unutrašnjeg zakonodavstva Strana potpisnica.

Član 6 Granične provjere na ulazu i izlazu

Otiskivanje pečata u putna dokumenta stanovnika pograničnog područja vršiće se u skladu sa unutrašnjim zakonodavstvom Strana potpisnica.

U cilju vođenja evidencija ulaza, izlaza i boravka stanovnika pograničnih područja, može se izdati poseban uložak na kome se otiskuje pečat.

Strane potpisnice mogu da izuzmu obavezu otiskivanja pečata u putna dokumenta stanovnicima pograničnih područja koji prelaze državnu granicu saglasno režimu pograničnog saobraćaja.

GLAVA III ODOBRENJE ZA POGRANIČNI SAOBRAĆAJ

Član 7 naziv

Dozvolu –odobrenje za pogranični saobraćaj izdaju nadležni organi Strana potpisnica.

Granična policija Republike Kosovo izdaje pograničnu dozvolu-odobrenje za boravak u pograničnom području Republike Kosovo.

Granična policija Crne Gore izdaje pograničnu dozvolu-odobrenje za boravak u pograničnom području Crne Gore.

Spisak podnijetih zahtjeva za izdavanje dozvola-odobrenja za pogranični saobraćaj sačinjavaju nadležni granični organi - granične policije Republike Kosovo i Crne Gore i međusobno razmjenjuju u cilju njihovog izdavanja.

Nadležni organi Strana potpisnica vodiće evidenciju o podnesenim i odbijenim zahtjevima i izdatim, produženim, izgubljenim i oduzetim dozvolama-odobrenjima.

Član 8 Odobrenje

Odobrenje sadrži:

1. naziv „Dozvola-odobrenje za pogranični saobraćaj“ i njen broj;
2. ime i prezime, datum rođenja, državljanstvo, mjesto prebivališta i fotografiju imaoča (u boji), ne stariju od 6 mjeseci;
3. naziv organa koji je izdao, datum izdavanja i period važenja;
4. pogranično područje u kome imalac može da se kreće i boravi;
5. broj dokumenta na osnovu kojeg je utvrđen identitet imaoča odobrenja;
6. upozorenje da imalac odobrenja može da se kreće i boravi samo u pograničnom području i da je svaka zloupotreba kažnjiva;
7. pogranična dozvola-odobrenje sadrži tehničke karakteristike - specifikacije, u skladu sa propisima Strana potpisnica.

Član 9 Poljoprivredni uložak

Uz pograničnu dozvolu-odobrenje se, na zahtjev imaoča, može izdati i uložak za poljoprivrednike (u daljem tekstu: „Uložak“), ako je imalac:

1. vlasnik, suvlasnik, dvovlasnik, zakupac ili korisnik poljoprivrednog zemljišta koje dijeli granična linija ili se to zemljište u cijelini nalazi na pograničnom području druge Strane potpisnice;
2. član porodice ili poljoprivredni radnik u ugovornom odnosu sa licem navedenim u tački 1 ovog člana;
3. vlasnik domaćih životinja i pčela, koje se vode na ispašu ili rad u susjedno pogranično područje, kao i pastir ili uzbunjivač koji je u ugovornom odnosu sa vlasnikom;
4. lice koje ima pravo korišćenja šume ili pravo korišćenja vode na pograničnom području druge Strane potpisnice;
5. vlasnik, suvlasnik, zakupac ili korisnik poljoprivrednog zemljišta, kao i član njegove uže porodice i poljoprivredni radnik u ugovornom odnosu sa njim, a koji mora da prelazi preko nekog od graničnih prelaza između Strana potpisnica, jer je to najpogodniji put do njegovog poljoprivrednog zemljišta, iako se to zemljište i njegovo prebivalište nalazi na pograničnom području iste Strane potpisnice;
6. zaposleni u privatnom preduzeću ili drugom pravnom licu koje ima takvo zemljište.

Član 10 naziv

Imaoči pogranične dozvole-odobrenja sa uloškom imaju pravo da, u skladu sa zakonima i drugim propisima Strana potpisnica:

1. prelaze državnu granicu na graničnim prelazima određenim za međunarodni i pogranični saobraćaj između Strana potpisnica, kao i na drugim mjestima upisanim u uložak, neograničen broj puta,
2. unose i iznose opremu, alat, prevozna sredstva, rezervne djelove, kao i neophodni materijal koji služi za obradu poljoprivrednog zemljišta ili šumsku eksploataciju u pograničnom području druge Strane potpisnice,
3. bez posebnog inspekcijskog nadzora vrše promet sjemena, sadnog materijala, bilja i proizvoda biljnog porijekla, na koje se primjenjuju fitosanitarni propisi, koji važe za proizvode proizvedene u državi prebivališta imaoča uloška,
4. u mjesto prebivališta unose, bez uvozne dozvole, plaćanja carine i drugih dažbina, vlastite proizvode stečene na svom posjedu u pograničnom području druge Strane potpisnice,
5. u mjesto prebivališta unose, bez uvozne dozvole, plaćanja carine i drugih dažbina, vlastite šumske-drvne proizvode i drvo sa svog posjeda u pograničnom području druge Strane potpisnice, na osnovu potvrde koju izdaje nadležna šumarska služba, prevozeći ih preko državne granice samo na onim putevima koje saglasno određe granični organi obje Strane potpisnice i koji su upisani u uložak,
6. borave na poljoprivrednom ili šumskom zemljištu koje se nalazi u pograničnom području druge Strane potpisnice, neprekidno do 15 (petnaest) dana, ako je to neophodno zbog privrednih razloga, naročito ako se tamo nalaze njihove privredne

zgrade, a državnu granicu u dolasku i povratku moraju da prelaze na istom graničnom prelazu, što mora biti navedeno u ulošku i potvrđeno pri ovjeri,

7. kao vlasnici, pastiri ili korisnici stada i uzbudjivači pojedinih životinja i pčela, mogu ostati na susjednom pograničnom području neprekidno tokom sezonske ispaše, ali najduže 6 (šest) mjeseci, a osobe koje imaju pravo korišćenja šuma, šumari i rudari, najduže 3 (tri) mjeseca.

Član 11 Izgled i forma odobrenja

Izgled i forma odobrenja i sadržina zahtjeva za izdavanje dozvole biće definisani posebnim Protokolom.

Strane potpisnice će razmijeniti specimene odobrenja.

Član 12 Uslovi za izdavanje odobrenja za pogranični saobraćaj

Odobrenje za pogranični saobraćaj izdaće se licu koje:

1. dostavi dokument izdat od nadležnog državnog organa (putna isprava ili lična karta) kojim može da dokaže svoj identitet; i
2. dostavi dokumente kojim dokazuje status stanovnika pograničnog područja i postojanja osnovanog razloga za često prelaženje državne granice i boravak u pograničnom području druge Strane potpisnice, na osnovu režima pograničnog saobraćaja.

Član 13 Važenje odobrenja

Odobrenje za pogranični saobraćaj izdaje se sa rokom važenja do 5 (pet) godina.

Član 14 Gubitak, oštećenje ili krađa pograničnog odobrenja

Gubitak, oštećenje ili krađa pograničnog odobrenja na teritoriji druge Strane potpisnice, imalac mora prijaviti nadležnim organima te strane bez odlaganja.

U vezi sa okolnostima iz stava 1 ovog člana, nadležni granični organ izdaje potvrdu kojom će imalac odobrenja moći da pređe državnu granicu i vrati se na teritoriju Strane potpisnice u kojoj ima prebivalište.

Član 15 Administrativni troškovi

Administrativni troškovi za obradu zahtjeva za izdavanje odobrenja biće minimalni i ne mogu da pređu visinu administrativnih troškova za izdavanje putne isprave.

Svaka strana potpisnica može da doneše odluku o smanjenju ili odustajanju od naplate administrativnih troškova za obradu zahtjeva za izdavanje odobrenja.

GLAVA IV SPROVOĐENJE REŽIMA POGRANIČNOG SAOBRAĆAJA

Član 16

Olakšavanje prelaženja državne granice

Strane potpisnice će nastojati da preuzimaju mjere kojima će se olakšavati prelaženje državne granice, pri čemu mogu da:

1. otvore posebne granične prelaze namijenjene samo za pogranični saobraćaj;
2. obezbijede posebne trake namijenjene za odvijanje pograničnog saobraćaja na postojećim graničnim prelazima za međunarodni saobraćaj i
3. kada postoje razlozi posebne prirode, a imajući u vidu lokalne okolnosti, omoguće prelaženje državne granice pograničnom stanovništvu, na mjestima koja nisu određena kao granični prelazi i van određenog radnog vremena graničnih prelaza.

Nadležni granični organi (granične policije) obije Strane potpisnice, posebnim aneksom urediće sva pitanja, a posebno prelazna mjesta za prelaženje državne granice van graničnih prelaza.

Izuzetno, na graničnim prelazima, kao i na posebnim trakama iz tačke 2 stava 1 ovog člana, lica koja su dobro poznata graničnim službenicima uslijed njihovog čestog prelaženja državne granice, mogu da budu predmet povremene granične kontrole, po slučajnom izboru.

Član 17

Primjena nacionalnog zakonodavstva

Lica koja prelaze državnu granicu i borave u pograničnom području druge Strane potpisnice, u skladu sa režimom pograničnog saobraćaja utvrđenog ovim Sporazumom, dužna su da poštuju nacionalno zakonodavstvo te Strane potpisnice.

Član 18

Prelaženje državne granice radi ispaše životinja

Imaoci pograničnog odobrenja sa uloškom, koji vode domaće životinje na ispašu ili rad, sa pograničnog područja jedne Strane potpisnice na pogranično područje druge Strane potpisnice, moraju pri prelaženju državne granice nadležnim organima obiju strana uručiti, radi ovjere, popis domaćih životinja koji sami sačinjavaju. Dužni su da za svaku domaću životinju koju vode na pogranično područje druge Strane potpisnice imaju ispravu o njenom zdravstvenom stanju, izdatu od strane ovlašćene veterinarske ustanove, a domaća životinja mora da bude propisno označena.

Ako se domaća životinja okoti, ugine ili bude ubijena na pograničnom području druge Strane potpisnice, ta činjenica mora biti unijeta u ispravu koju izdaje nadležni veterinarski organ te Strane potpisnice.

Povratak domaćih životinja sa ispaše ili rada, uključujući i mladunčad okoćenu tokom ispaše, mora se izvršiti preko istog graničnog prelaza preko kojeg su odvedene u pogranično područje druge Strane potpisnice.

Proizvodi dobijeni od stoke tokom ispaše (mljek i mliječni proizvodi, vuna, meso, med i dr.) moraju se vratiti na teritoriju Strane potpisnice u kojoj imalac dozvole ima prebivalište.

Prodaja stoke na ispaši i vještačka oplodnja stoke sa jednog pograničnog područja na drugom pograničnom području nijesu dozvoljeni, bez saglasnosti nadležnog organa druge Strane potpisnice.

Ukoliko dođe do otuđenja domaće životinje na pograničnom području druge Strane potpisnice, obračunaće se propisane carinske dažbine i druga davanja u skladu sa zakonima i drugim propisima te Strane potpisnice.

Na domaće životinje, za vrijeme boravka u pograničnom području druge Strane potpisnice, primjenjuju se propisi o zaštiti životinja od zaraznih bolesti te Strane potpisnice.

Član 19 Mjere zaštite

U slučaju da na jednom pograničnom području dođe do pojava zaraznih bolesti stanovništva, životinja i bilja, pojava štetočina i slučajeva zagađivanja zemlje, vode i vazduha, nadležni organi Strane potpisnice tog pograničnog područja dužni su da o tome odmah obavijeste nadležne organe druge Strane potpisnice. Nadležni organi Strana potpisnica dužni su da se dogovore o obostranom preuzimanju mjera zdravstvene zaštite, fitosanitarnih, veterinarskih i zdravstveno-sanitarnih mjera i da se međusobno obavještavaju o ograničenjima i zabranama, kao i o obustavljanju njihovih primjena.

Ukoliko to zahtijevaju posebne okolnosti, nadležni organi Strane potpisnice mogu privremeno da obustave prelaženje državne granice, zabrane ili ograniče uvoz, izvoz ili provoz određenih životinja ili bilja i proizvoda životinjskog ili biljnog porijekla, o čemu su dužni da odmah, preko najbližeg organa za kontrolu prelaženja državne granice i diplomatskim putem, obavijeste drugu Stranu potpisnicu, kao i da o prestanku tih mjera obavijesti drugu Stranu potpisnicu najmanje 24 časa prije obustave mjera.

Član 20 Sankcije

Svaka zloupotreba režima pograničnog saobraćaja, ustanovljenog saglasno ovom Sporazumu, podliježe odgovarajućim kaznenim mjerama u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom Strana potpisnica.

Odobrenje za pogranični saobraćaj biće oduzeto i poništeno, ukoliko njen imalač postupa suprotno odredbama ovog Sporazuma.

Nadležni organi Strana potpisnica razmjenjivaće jednom mjesečno spiskove svih lica prema kojima su preuzete mjere iz st. 1 i 2 ovog člana.

GLAVA V KOMISIJA ZA SPROVOĐENJE SPORAZUMA

Član 21 Stalna mješovita komisija

Za sprovođenje ovog sporazuma formira se Mješovita komisija koju čine predstavnici Strana potpisnica (u daljem tekstu: Komisija).

Svaka Strana potpisnica imenuje predsjednika svog dijela Komisije i po pet članova.

Komisija će se obrazovati u roku od 60 dana od dana potpisivanja ovog Sporazuma.

O imenovanju i izmjenama predsjednika Komisije, dvije strane će se međusobno obavještavati diplomatskim putem, a o izmjenama članova Komisije predsjednici Komisije će se obavještavati razmjenom pisama.

Komisija u svom radu može angažovati stručnjake iz drugih oblasti.

Član 22 **Osnovni zadaci komisije**

Osnovni zadaci Komisije su:

1. da prati i analizira primjenu Sporazuma,
2. da razmatra i rješava sva pitanja koja će se javljati tokom primjene Sporazuma,
3. da nadležnim organima Strana potpisnica daje prijedloge za izmjene i dopune Sporazuma i predlaže preduzimanje mjera koje se odnose na poboljšanje uslova za njegovu primjenu.

Komisija može nadležnim organima Strana potpisnica predlagati da se na pojedinim graničnim prelazima za pogranični saobraćaj, u određenom vremenskom periodu, dozvoli prelaženje državne granice svim državljanima Strana potpisnica sa važećom putnom ispravom za prelaženje državne granice, na način koji je regulisan Sporazumom o graničnim prelazima za međunarodni saobraćaj između Strana potpisnica.

Komisija može nadležnim organima Strana potpisnica predložiti izdavanje pogranične propusnice i uloška za poljoprivrednike i licima koja ne ispunjavaju uslove iz ovoga Sporazuma.

Komisija može prema potrebi, izmijeniti i dopuniti priloge ovog Sporazuma.

Član 23 **Način rada komisije**

Komisija će na svom prvom zasijedanju koje će održati u roku od 90 dana od dana potpisivanja Sporazuma, donijeti Poslovnik o svom radu.

Komisija zasijeda po potrebi, a najmanje dva puta godišnje, naizmjenično, na teritoriji jedne i druge Strane potpisnice.

Zaključci Komisije donose se uz saglasnost mješovitih komisija.

Ukoliko neki zaključak Komisije zahtijeva odobrenje Vlade Republike Kosovo i Vlade Crne Gore, ne može stupiti na snagu prije nego bude odobren.

Predsjednici komisija mogu sporazumno predložiti nadležnim organima lokalne samouprave da se sastanu i da razmotre određena pitanja od interesa za lokalno stanovništvo. Ti organi izvještavaju Komisiju o razmatranim pitanjima i o postignutim rezultatima.

Za usklađivanje interesa u pojedinim područjima koja obuhvata ovaj Sporazum Komisija može osnovati specijalizovane radne grupe, sastavljene od članova Strana potpisnica. Takve radne grupe predlažu Komisiji prihvatanje zaključaka iz područja za koja su osnovana.

Troškove zasijedanja Komisije snosi svaka Strana potpisnica za svoj dio Komisije.

Član 24 **Imunitet, oslobođanje od taksi i pružanje pomoći**

Članovi Mješovite komisije, eksperti i pomoćno osoblje, za vrijeme boravka na teritoriji druge Strane potpisnice, radi obavljanja zadatka iz svoje nadležnosti, uživaju imunitet i nepovrjedivost službenih dokumenata.

Stvari i prevozna sredstva potrebna za rad Mješovite komisije, oslobođeni su od plaćanja takse, uvozne i izvozne carine.

Organi svake Strane potpisnice će pružiti licima iz stava 1 ovog člana potrebnu pomoć u osiguravanju smještaja, prevoznih sredstava i uspostavljanju veze sa sopstvenim vlastima.

GLAVA VI ZAVRŠNE ODREDBE

Član 25 Stupanje na snagu i važenje

Ovaj Sporazum zaključuje se na neodređeno vrijeme i stupa na snagu danom prijema posljednjeg pisanog obavještenja upućenog diplomatskim putem, kojim se Strane potpisnice uzajamno obavještavaju da su ispunjene njihove unutrašnje pravne procedure neophodne za njegovo stupanje na snagu.

Ovaj Sporazum može biti izmijenjen i dopunjena uzajamnom pisanim saglasnošću Strana potpisnica. Izmjene i dopune stupaju na snagu, u skladu sa stavom 1 ovog člana.

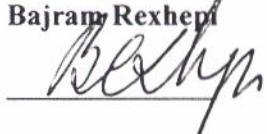
Svaka od Strana potpisnica može privremeno, u potpunosti ili djelimično, da obustavi primjenu ovog Sporazuma iz razloga nacionalne bezbjednosti, ili drugih interesa od javnog značaja. Druga Strana potpisnica će o razlozima za obustavljanje primjene ovog Sporazuma biti obaviještena bez odlaganja diplomatskim putem i u pisanoj formi.

Svaka od Strana potpisnica može otkazati ovaj Sporazum diplomatskim putem. Sporazum će prestati da važi 60 (šezdeset) dana od dana prijema note sa takvim obavještenjem.

Potpisano u Pristinu, dana 26.03.2014. godine, u dva originalna primjerka, svaki na albanskom, srpskom, crnogorskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi podjednako vjerodostojni.

U slučaju neslaganja u tumačenju Sporazuma, mjerodavan je tekst na engleskom jeziku.

**Za Vladu Republike Kosovo
MINISTAR,
Bajram Rexhepi**

**Za Vladu Crne Gore
MINISTAR,
mr Raško Konjević**

